

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea de Vest din Timișoara
1.2. Facultatea	Facultatea de Arte și Design/Arte Vizuale
1.3. Departamentul	Arte Vizuale
1.4. Domeniul de studii	Arte Vizuale
1.5. Ciclu de studii	Master
1.6. Programul de studii / calificarea*	<p>Arta eclezială și restaurare</p> <p>Restaurator - consultant artă eclezială; Conservator/ restaurator componente artistice din lemn la monumente istorice – 262110; Conservator opere de artă și monumente istorice – 262102; Conservator arhivă - 262105; Restaurator bunuri culturale – 262107; Restaurator opere de artă și monumente istorice - 262104; Conservator/restaurator pictură pe lemn – 262109; Referent de specialitate așezământ cultural - 262207; Arhivist- 262101; Documentarist - 26220</p>

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei	ARTĂ ECLEZIALĂ ROMÂNEASCĂ						
2.2. Titularul activităților de curs	Pr.lect.dr. ALIN CRISTIAN SCRIDON						
2.3. Titularul activităților de seminar	Pr.lect.dr. ALIN CRISTIAN SCRIDON						
2.4. Anul de studii	II	2.5. Semestrul	2	2.6. Tipul de evaluare	Ex	2.7. Regimul disciplinei	Di.

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	1	din care: 3.2 curs	1	3.3. seminar/laborator	1
3.4. Total ore din planul de învățământ	14	din care: 3.5 curs	14	3.6. seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp*					ore
Studiu după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					11
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate/pe teren					5
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					7
Examinări					1
Tutorat					
Examinări					
Alte activități ...					
3.7. Total ore studiu individual	24				
3.8. Total ore pe semestru	48				
3.9. Număr de credite	4				

4. Precondiții (acolo unde e cazul)

4.1. de curriculum	- Nu este cazul
--------------------	-----------------

4.2. de competențe	- Nu este cazul
--------------------	-----------------

5. Condiții (acolo unde e cazul)

5.1. de desfășurarea a cursului	<ul style="list-style-type: none"> Acces la internet / laptop cu cameră și microfon. <p>Cursurile se vor desfășura online, prin platforma Google Meet; materiale și bibliografie vor fi accesibile pe platforma Moodle (https://elearning.e-uvt.ro/)</p>
5.2. de desfășurare a seminarului/laboratorului	<ul style="list-style-type: none"> Acces la internet / laptop cu cameră și microfon. Cursurile se vor desfășura online, prin platforma Google Meet; materiale și bibliografie vor fi accesibile pe platforma Moodle (https://elearning.e-uvt.ro/)

6. Competențe specifice acumulate

Competențe profesionale	<p>CP1 - Realizarea asistată a activităților de cercetare, inventariere, avizare, inspecție și control, conservare, restaurare și punere în valoare a patrimoniului cultural eclezial.</p> <p>CP2- Proiectarea și stabilirea intervențiilor critice și de conservare-restaurare, adecvate și compatibile fiecărui caz în parte a bunurilor din patrimoniu cultural eclezial.</p> <p>CP4- Gestionarea aspectelor de ordin tehnic, activităților profesionale și proiectelor aplicative, prin asumarea responsabilității juste privind luarea deciziilor în situații complexe și/sau neprevăzute privind studiul individual și munca în echipă.</p> <p>CP5 Demonstrarea capacității decizionale, capacității de inovare, integrității academice și consecvența angajamentului privind succesiunea și dezvoltarea ideilor și proceselor inerente categoriei cercetării și profesării în domeniul restaurării patrimoniului eclezial.</p>
Competențe transversale	<p>CT2- Reflecția critic-constructivă în domeniul prezervării și valorificării artei ecleziale, evaluate din perspectiva istorică, teologico-liturgică, stilistică, morfologică, semantică.</p>

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1. Obiectivul general al disciplinei	<p>Definirea Istoriei Bisericii Ortodoxe Române în contextul istoriografiei generale actuale și al celorlalte discipline istorice teologice;</p> <p>Cunoașterea istoriei Bisericii Ortodoxe Române pentru a putea răspunde la provocările lumii actuale, în special în contextul interconfesional din interiorul României și în cel internațional, din sud-estul Europei;</p> <p>Formarea și dezvoltarea conștiinței istorice în spiritul dialogului și al dragostei creștine.</p>
7.2. Obiectivele specifice	<p>➤ Obiective de cunoaștere (O.c.)</p> <ul style="list-style-type: none"> O.c.1.1. – să prezinte sistematic și coerent evenimentele

	<p>majore ale istoriei Bisericii Ortodoxe Române având în vedere cauzele, desfășurarea și consecințele acestora ;</p> <ul style="list-style-type: none"> • O.c.1.2- să utilizeze adecvat în comunicarea profesională terminologia specifică teologiei istorice; • O.c.1.3–să precizeze linia de demarcație între istoriografia laică și cea religioasă; • O.c.2.1.– să descrie realitățile istorice pe baza interpretării critice a izvoarelor; <p>➤ Obiective de abilitare (O.ab.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • O.ab.1.1.–să identifice și să diferențieze cauzele și consecințele evenimentelor istorice; • O.ab.1.2. – să evidențieze raportul dintre tradiție și înnoire în istoria Bisericii; • O.ab.2.3.–să realizeze o critică externă și internă a izvoarelor istorice, utilizând metodele specifice cercetării istorice; <p>➤ Obiective atitudinale (O.at.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • O.at.1.1.–să evidențieze rolul formator al unor personalități istorice motivate de credința lor creștină, în istoria României; <p>O.at.1.2.–prezentarea temenică a realizărilor personalităților din trecutul bisericii noastre.</p> <p>O.at.1.3.-prezentarea izvoarelor, analiza lor critică, discuția informațiilor culese, dezbateră, identificarea rezultatelor obținute</p>
--	---

8. Conținuturi

8.1. Curs	Metode de predare	Observații
<p>1. Începuturile artei bisericești în Țările Române</p> <p>1.1. Bazilici paleocreștine;</p> <p>1.2. Arta eclezială în secolele X-XIV;</p> <p>1.3. Arhitectura gotică în provinciile românești;</p> <p>(O.c.1.1.; O.c.1.2.; O.c.2.1.) (4 ore).</p>	<p>- expunerea</p> <p>- prelegerea</p> <p>- problematizarea</p>	<p>- Sinteza cursului via Moodle</p> <p>- Cursul este corelat, în vederea îndeplinirii obiectivelor stabilite, cu seminarul nr. 1.</p> <p>- Referințe:</p> <p>Grigore Ionescu, <i>Arhitectura românească</i>, București, 1986;</p> <p>Petru Bona, <i>Elemente de artă creștină</i>, Timișoara, 1998; (accesibile la BCUT pentru împrumutul acasă)</p>
<p>2. Arta eclezială în provinciile românești. Secolele XV-XVIII</p> <p>2.1 Arta în timpul domniei lui Ștefan cel Mare.</p> <p>2.2. Edificii ecleziale.</p> <p>(O.c.1.1.; O.c.1.2.; O.c.2.1.) (4 ore)</p>	<p>- expunerea</p> <p>- prelegerea</p> <p>- problematizarea</p>	<p>- Sinteza cursului via Moodle</p> <p>- Cursul este corelat, în vederea îndeplinirii obiectivelor stabilite, cu seminarul nr. 2.</p> <p>- Referințe:</p> <p>Petru Comarnescu, <i>Îndreptar artistic al monumentelor din nordul Moldovei</i>, București, 1981;</p> <p>Ștefan Ionescu, <i>Epoca brâncovenească</i>, Cluj, 1981;</p> <p>Petru Bona, <i>Elemente de artă creștină</i>, Timișoara, 1998;</p> <p>Vasile Florea, <i>Istoria artei</i>, Chișinău,</p>

		1991; Nicolae Iorga, <i>Bizanț după Bizanț</i> , București, 1972; (accesibile la BCUT pentru împrumutul acasă)
3. Bisericile de lemn românești 3.1. Biserici de lemn din Țara Românească; 3.2. Biserici de lemn din Moldova; 3.3. Biserici de lemn din Transilvania și Banat; (O.c.1.1.; O.c.1.2.; O.c.2.1.) (4 ore)	- expunerea - prelegerea - problematizarea	- Sinteza cursului via Moodle - Cursul este corelat, în vederea îndeplinirii obiectivelor stabilite, cu seminarul nr. 3. - Referințe: Radu Crețeanu, <i>Bisericile de lemn din Muntenia</i> , București, 1968; Paul Petrescu, <i>Arhitectura țărănească de lemn din România</i> , București, 1974; Petru Bona, <i>Elemente de artă creștină</i> , Timișoara, 1998; (accesibile la BCUT pentru împrumutul acasă)
4. Tendințe în arta edificiilor ecleziale. Secolele XX-XXI 4.1. Catedrale; 4.2. Biserici parohiale. 4.3. Structuri monahale. 4.4. Paraclise. (O.c.1.1.; O.c.1.2.; O.c.2.1.) (2 ore)	- expunerea - prelegerea - problematizarea	- Sinteza cursului via Moodle - Cursul este corelat, în vederea îndeplinirii obiectivelor stabilite, cu seminarul nr. 4. - Referințe: Petru Bona, <i>Elemente de artă creștină</i> , Timișoara, 1998; Alin Cristian Scridon, <i>O scurtă istorie a Bisericii Ortodoxe (Române) din Banat</i> , Timișoara, 2021; (accesibile la BCUT pentru împrumutul acasă)
Bibliografie: Manuale și articole <ol style="list-style-type: none"> 1. Mihail Alpatov, <i>Istoria artei</i>, I-II, București, 1962-1965; 2. <i>Artă creștină în România, Secolul al XIV-lea</i>, 3, București, 1983; 3. George Balș, <i>Bisericile și mănăstirile moldovenești din veacurile XVII și al XVIII-lea</i>, București, 1933; 4. Petru Bona, <i>Elemente de artă creștină</i>, Timișoara, 1998; 5. Petru Comarnescu, <i>Îndreptar artistic al monumentelor din nordul Moldovei</i>, București, 1981; 6. Paul Constantin, <i>Artă 1900 în România</i>, București, 1972; 7. Nicolae Constantinescu, <i>Mănăstirea Putna</i>, București, 1965; 8. Vasile Costin, <i>Semnificația icoanei bizantine în Ortodoxie</i>, Târgoviște, 1967; 9. Radu Crețeanu, <i>Bisericile de lemn din Muntenia</i>, București, 1968; 10. Aurel Cosma, <i>Pictura românească din Banat de la origini până azi</i>, Timișoara, 1940; 11. <i>Dicționar de artă, A-M</i>, București, 1995; 12. Ion Frunzetti, <i>Pictori bănățeni din secolul al XIX-lea</i>, București, 1957; 13. Dionisie din Furma, <i>Erminia picturii bizantine</i>, București, 1979; 14. Mircea Eliade, <i>Istoria credințelor și ideilor religioase</i>, I-III, București, 1981-1988; 15. Vasile Florea, <i>Istoria artei</i>, Chișinău, 1991; 16. Eugenia Greceanu, <i>Monumente medievale din Mediaș</i>, București, 1968; 17. Marica Viorica Gui, <i>Biserica Sfântul Mihail din Cluj</i>, București, 1967; 		

18. Grigore Ionescu, *Arhitectura românească*, București, 1986;
19. Idem, *Istoria arhitecturii în România*, I-II, București, 1963, 1965;
20. Ștefan Ionescu, *Epoca brâncovenească*, Cluj, 1981;
21. Nicolae Iorga, *Istoria românilor în chipuri și icoane*, I-II, București, 1905;
22. Vasile V. Muntean, *Artă și cultură*, Timișoara, 1996;
23. Ion B. Mureșianu, *Mănăstiri din Banat*, Timișoara, 1976;
24. Marina Nicolescu, *Argintăria laică și religioasă în Țările Române (secolele XIV-XIX)*, București, 1968;
25. Filip Adrian Petcu, *Paradigma icoanei – relicvariu. Structură tipologică în arta eclezială georgiană*, Timișoara, 2014;
26. Paul Petrescu, *Arhitectura țărănească de lemn din România*, București, 1974;
27. Vasile Vărădean, *Monumente bisericești și culturale din zona Oraviței*, Timișoara, 1981;
28. Rodica Vârtaciu, *Centre de pictură românească din Banat. Secolul al XIX-lea*, Timișoara, 1997.

8.2. Seminar/laborator	Metode de predare	Observații
1. Începuturile artei bisericești în Țările Române 1.1. Bazilici paleocreștine; 1.2. Arta eclezială în secolele X-XIV; 1.3. Arhitectura gotică în provinciile românești; (O.c.1.1.; O.c.1.2.; O.c.2.1.) (4 ore).	- conversația - studiul de caz - problematizarea - comentariul de text - referate pe o temă specifică.	- Sinteza cursului via Moodle - Pentru derularea seminarului este necesar ca studenții să studieze referințele aferente cursului nr. 1. - Referințe: Grigore Ionescu, <i>Arhitectura românească</i> , București, 1986; Petru Bona, <i>Elemente de artă creștină</i> , Timișoara, 1998; (accesibile la BCUT pentru împrumutul acasă)
2. Arta eclezială în provinciile românești. Secolele XV-XVIII 2.1 Arta în timpul domniei lui Ștefan cel Mare. 2.2. Edificii ecleziale. (O.c.1.1.; O.c.1.2.; O.c.2.1.) (4 ore)	- conversația - studiul de caz - problematizarea - comentariul de text - referate pe o temă specifică.	- Sinteza cursului via Moodle - Pentru derularea seminarului este necesar ca studenții să studieze referințele aferente cursului nr. 2. - Referințe: Petru Comarnescu, <i>Îndreptar artistic al monumentelor din nordul Moldovei</i> , București, 1981; Ștefan Ionescu, <i>Epoca brâncovenească</i> , Cluj, 1981; Petru Bona, <i>Elemente de artă creștină</i> , Timișoara, 1998; Vasile Florea, <i>Istoria artei</i> , Chișinău, 1991; Nicolae Iorga, <i>Bizanț după Bizanț</i> , București, 1972; (accesibile la BCUT pentru împrumutul acasă)
3. Bisericile de lemn românești 3.1. Biserici de lemn din Țara Românească; 3.2. Biserici de lemn din Moldova; 3.3. Biserici de lemn din	- conversația - studiul de caz - problematizarea - comentariul de text - referate pe o temă specifică.	- Sinteza cursului via Moodle - Pentru derularea seminarului este necesar ca studenții să studieze referințele aferente cursului nr. 3. - Referințe:

<p>Transilvania și Banat; (O.c.1.1.; O.c.1.2.; O.c.2.1.) (4 ore)</p>		<p>Radu Crețeanu, <i>Bisericile de lemn din Muntenia</i>, București, 1968; Paul Petrescu, <i>Arhitectura țărănească de lemn din România</i>, București, 1974; Petru Bona, <i>Elemente de artă creștină</i>, Timișoara, 1998; (accesibile la BCUT pentru împrumutul acasă)</p>
<p>4. Tendințe în arta edificiilor ecleziale. Secolele XX-XXI 4.1. Catedrale; 4.2. Biserici parohiale. 4.3. Structuri monahale. 4.4. Paraclise. (O.c.1.1.; O.c.1.2.; O.c.2.1.) (2 ore)</p>	<p>- conversația - studiul de caz - problematizarea - comentariul de text - referate pe o temă specifică.</p>	<p>- Sinteza cursului via Moodle - Pentru derularea seminarului este necesar ca studenții să studieze referințele aferente cursului nr. 4. - Referințe: Petru Bona, <i>Elemente de artă creștină</i>, Timișoara, 1998; Alin Cristian Scridon, <i>O scurtă istorie a Bisericii Ortodoxe (Române) din Banat</i>, Timișoara, 2021; (accesibile la BCUT pentru împrumutul acasă)</p>
<p>Bibliografie: Manuale și articole</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mihail Alpatov, <i>Istoria artei</i>, I-II, București, 1962-1965; 2. <i>Artă creștină în România, Secolul al XIV-lea</i>, 3, București, 1983; 3. George Balș, <i>Bisericile și mănăstirile moldovenești din veacurile XVII și al XVIII-lea</i>, București, 1933; 4. Petru Bona, <i>Elemente de artă creștină</i>, Timișoara, 1998; 5. Petru Comarnescu, <i>Îndreptar artistic al monumentelor din nordul Moldovei</i>, București, 1981; 6. Paul Constantin, <i>Artă 1900 în România</i>, București, 1972; 7. Nicolae Constantinescu, <i>Mănăstirea Putna</i>, București, 1965; 8. Vasile Costin, <i>Semnificația icoanei bizantine în Ortodoxie</i>, Târgoviște, 1967; 9. Radu Crețeanu, <i>Bisericile de lemn din Muntenia</i>, București, 1968; 10. Aurel Cosma, <i>Pictura românească din Banat de la origini până azi</i>, Timișoara, 1940; 11. <i>Dicționar de artă, A-M</i>, București, 1995; 12. Ion Frunzetti, <i>Pictori bănățeni din secolul al XIX-lea</i>, București, 1957; 13. Dionisie din Furma, <i>Erminia picturii bizantine</i>, București, 1979; 14. Mircea Eliade, <i>Istoria credințelor și ideilor religioase</i>, I-III, București, 1981-1988; 15. Vasile Florea, <i>Istoria artei</i>, Chișinău, 1991; 16. Eugenia Greceanu, <i>Monumente medievale din Mediaș</i>, București, 1968; 17. Marica Viorica Gui, <i>Biserica Sfântul Mihail din Cluj</i>, București, 1967; 18. Grigore Ionescu, <i>Arhitectura românească</i>, București, 1986; 19. Idem, <i>Istoria arhitecturii în România</i>, I-II, București, 1963, 1965; 20. Ștefan Ionescu, <i>Epoca brâncovenească</i>, Cluj, 1981; 21. Nicolae Iorga, <i>Istoria românilor în chipuri și icoane</i>, I-II, București, 1905; 22. Vasile V. Muntean, <i>Artă și cultură</i>, Timișoara, 1996; 		

23. Ion B. Mureșianu, *Mănăstiri din Banat*, Timișoara, 1976;
24. Marina Nicolescu, *Argintăria laică și religioasă în Țările Române (secolele XIV-XIX)*, București, 1968;
25. Filip Adrian Petcu, *Paradigma icoanei – relicvariu. Structură tipologică în arta eclezială georgiană*, Timișoara, 2014;
26. Paul Petrescu, *Arhitectura țărănească de lemn din România*, București, 1974;
27. Vasile Vărădean, *Monumente bisericesti și culturale din zona Oraviței*, Timișoara, 1981;
28. Rodica Vărtaciu, *Centre de pictură românească din Banat. Secolul al XIX-lea*, Timișoara, 1997.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatorilor reprezentativi din domeniul aferent programului

Prezența la seminar este obligatorie, evaluarea participării active la seminar fiind parte a evaluării finale. Fiecare student va trebui să participe la seminar cu pregătirea unei prezentări tematică / interpretări de text / discuții critice. Evaluarea finală va avea loc la finalul semestrului, în sesiune, în urma unui examen scris care va avea loc online pe platforma Moodle (<https://elearning.e-uvv.ro/>). Pentru examenul scris recomandăm, în vederea exprimării unei opinii critice sau a unei discuții problematizatoare, lectura atentă a textelor din bibliografia sugerată și lucrul cu bibliografia critică recomandată la fiecare temă.

10. Evaluare*

Tip de activitate	10.1. Criterii de evaluare	10.2. Metode de evaluare	10.3. Pondere din nota finală
10.4. Curs	- să prezinte sistematic și coerent evenimentele majore ale istoriei artei ecleziale având în vedere cauzele, desfășurarea și consecințele acestora ;	Examen scris	60%
	- să utilizeze adecvat în comunicarea profesională terminologia specifică artei ecleziale;		
	- să prezinte factorii determinanți care au contribuit la dezvoltarea artei ecleziale;		
10.5. Seminar/laborator	- să descrie realitățile istorice ale Bisericii Creștine din spațiile locuite de români pe baza interpretării critice a izvoarelor;	Prezentarea unui portofoliu care va conține lucrarea de seminar.	20 %
	- să identifice și să diferențieze cauzele		

	și consecințele evenimentelor din cadrul istoriei artei ecleziale;		
	- să realizeze o critică externă și internă a izvoarelor istorice, utilizând metodele specifice cercetării istorice;		
	Abordarea activ-participativă a orelor de seminar	Monitorizare directă: Prezența și activitatea fiecărui student va fi monitorizată de titularul de curs/seminar. Pentru prezența minimă prevăzută de regulament și activitate adecvată se vor acorda 2 puncte.	20 %
10.6. Standard minim de performanță: includerea tuturor componentelor cu referire la lucrarea de licență			
<ul style="list-style-type: none"> Să demonstreze capacitatea înțelegerii mecanismelor care au dus la dezvoltarea artei ecleziale Să cunoască evenimentele principale din istoria artei ecleziale pentru perioada studiată. <p>Nu există condiții speciale pentru prezentarea la sesiunea de restanță sau la mărirea de notă.</p>			

Data completării
19.12.2020

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

AL [redacted] [signature]

AL [redacted] [signature]

Semnătura directorului de departament